

Op bezoek bij het Vechtdal College en Landstede MBO in Ommen:

'ER ZIJN GEEN TWEE LEERLINGEN DIE DEZELFDE ROUTE VOLGEN'

Landstede Groep is op tal van plekken doorlopende routes aan het ontwikkelen. Er lopen in totaal elf pilots, waarin met verschillende vmbo-scholen wordt samengewerkt, zowel binnen de Landstede Groep als daarbuiten. Verslag van een bezoek aan het leerlab van het Vechtdal College en Landstede MBO in Ommen waar ze al vijf jaar ervaring hebben met verregaande samenwerking tussen vmbo en mbo. Leerlingen stromen uit als helpende Zorg & Welzijn, Verkoopmedewerker, Facilitair medewerker, of Servicemedewerker gebouwen. We zijn in gesprek met Dorien Nanninga-Van der Veen, docent bij Landstede; Cheryl Wildeman, student Verkoop niveau 2; en Gerdien Martens, projectleider versterken samenwerking vmbo-mbo.

Dorien Nanninga-Van der Veen

Cheryl Wildeman

Aanvankelijk koos ze voor de richting Bouwen Wonen Interieur (BWI), maar op haar zestiende besloot Cheryl het roer om te gooien en de overstap te maken naar een vmbo-mbo route richting verkoop niveau 2. Cheryl: "Ik koos aanvankelijk voor houtbewerking omdat ik vooral met mijn handen bezig wilde zijn. Dat past bij mij. Ik ben opgegroeid op een boerderij en daar zijn we altijd praktisch bezig." Ze lacht: "Uit boeken leren is niet echt mijn ding." Door rug- en knieblessures was Cheryl genoodzaakt een andere opleiding te gaan zoeken. Samen met haar docent is ze aan de slag gegaan om te ontdekken waar haar talenten liggen. Cheryl: "Communicatie bleek een van mijn sterke kanten. En die kant kan ik goed kwijt in de opleiding Verkoop. Eigenlijk vind ik dit veel leuker: ik vind het heerlijk met mensen bezig te zijn en gezellig een praatje te maken met vaste klanten. En ik heb nog steeds iets aan mijn eerdere opleiding: ik ben de Bob de Bouwer van de winkel. Een lamp vervangen, een plankje ophangen: ze weten mij altijd te vinden."

Eigen weg

Deze route van vmbo naar mbo bleek haar op het lijf geschreven: meer praktijk, meer ondersteuning en de mogelijkheid om een jaar sneller af te studeren. Het liefst had Cheryl de niveau 2-opleiding ook in één jaar afgerond, maar dat bleek te veel van het goede. "Dat ging ten koste van mijn humeur." Docent en coach Dorien Nanninga-Van der Veen glimlacht en knikt instemmend: "Als Cheryl dingen niet op haar eigen manier kan doen, dan merk je het wel hoor. Ze is iemand die haar eigen weg moet zoeken." Doordat Cheryl

'Kracht van deze samenwerking tussen vmbo en mbo, is dat de scholen werken met een gezamenlijk docententeam.'

al wel veel onderdelen in het eerste jaar heeft kunnen doen, heeft ze nu een vrij ontspannen tweede jaar. Haar week bestaat uit twee dagen school, twee dagen stage en één dag voor haarzelf en haar paarden.

Persoonlijke aandacht en begeleiding

Die aandacht voor de persoonlijke omgang is geen uitzondering. Dorien: "Het maatwerk dat we bieden heeft niet alleen betrekking op het traject. Het gaat ook over de manier waarop we studenten benaderen en aanspreken. Ik kijk naar wat een student nodig heeft, wat hem of haar

motiveert, waar hun allergieën zitten." Cheryl vult aan: "Docenten luisteren meer. Naar wat jij wil worden en naar jouw gevoel. Niet alleen over studie of stage, ook over andere dingen die je bezighouden. Als ik aangeef dat ik een dagje thuis wil blijven, is dat bespreekbaar en maken we afspraken over wat ik dan doe. En wij geven docenten ook feedback." Een belangrijke kracht van deze samenwerking tussen vmbo en mbo is dat de scholen werken met een gezamenlijk docententeam. "Daardoor behouden leerlingen hun vertrouwde docenten en is er sprake van een vloeiende doorloop", aldus Dorien.

'In deze route staan talentherkenning en -ontwikkeling centraal. Een veertienjarige kan vaak nog niet zeggen 'daar liggen mijn talenten!'

Maatwerk en talentontwikkeling

In veel vmbo-mbo-routes maken leerlingen vroeger een keuze voor een bepaalde richting. In de routes van Landstede kan dat ook op een later moment. Gerdien Martens, projectleider versterken vo-mbo van de Landstede Groep legt uit: "Een veertienjarige leerling die nu denkt dat hij timmerman wil worden omdat zijn oom dat ook is, moet kunnen uitstromen als helpende Zorg & Welzijn als daar zijn interesse en talenten blijken te liggen. Het vertrekpunt aan het eind van het

tweede jaar hoeft niet het eindpunt van een jongere te zijn." Er is een normatief onderwijsprogramma, maar voor iedere student is maatwerk mogelijk. Hoe een route van vmbo naar mbo eruitziet, kan dus voor elke student anders zijn. De differentiatie wordt mogelijk gemaakt door een kernachtig theorieprogramma met veel nadruk op persoonsvorming en socialisering en door in het praktijkdeel maatwerk te organiseren. Gerdien: "Talentontwikkeling en Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB) met veel ruimte voor oriëntatie staan

centraal in het onderwijsproces. Leerlingen mogen binnen en buiten de school ontdekken wie zij zijn, wat zij kunnen en wat zij willen. En we besteden veel aandacht aan brede vaardigheden, zoals communiceren, jezelf presenteren en veilig werken."

Schoolweek

Dorien en Cheryl vertellen hoe een normale week eruit ziet. Maandag en woensdag zijn schooldagen, dinsdag en donderdag stage, vrijdag wordt er thuisgewerkt. Op schooldagen staat er een algemeen programma op de agenda met vakken als Nederlands, Engels, Rekenen, Theorie Algemeen (bijv. BHV, EHBO), Loopbaan en Burgerschap. Daarna is er tijd voor opleidingsspecifieke theorie, loopbaanbegeleiding en keuzedelen. In de middag gaan studenten aan de slag met individuele opdrachten en is er tijd gereserveerd voor individuele coachingsgesprekken.

Verkennen van een geïntegreerde leerroute

In de pilots wordt gewerkt aan verschillende routes. Sommige leerlingen halen hun vmbo-basisdiploma en gaan door naar mbo

2, anderen slaan het vmbo-diploma over en gaan (nu nog) via de entreeopleiding naar mbo 2. Gerdien licht toe: "Waar mogelijk gaan we vanaf augustus 2021/2022 inzetten op een geïntegreerde route, zodat leerlingen altijd kunnen toewerken naar het eindperspectief van een startkwalificatie op mbo niveau 2, zonder tussenstappen."

Breed opleiden

De wetswijziging helpt dus zeker, maar de verandering mag wat betreft Gerdien nog wel iets verdergaan. "De wetswijziging maakt het mogelijk om leerlingen op te leiden voor mbo 2, maar je moet tegelijkertijd blijven voldoen aan de curriculumverplichtingen van het vmbo. Als een leerling bijvoorbeeld timmerman wil worden, moet hij alle profieldelen van BWI doen. Als hij misschien toch verkoper wil worden, moet hij alle profieldelen van Economie & Ondernemen volgen. Omdat wij ook veel waarde hechten aan het breed opleiden vanuit talentontwikkeling, zouden onze leerlingen gebaat zijn bij een onderwijsprogramma geprogrammeerd vanuit algemene vaardigheden en loopbaanoriëntatie en -ontwikkeling. Daarover zijn we in gesprek met het ministerie van OCW."

‘Door de opleiding in gezamenlijkheid te geven, haal je de overstapmomenten weg. Daarmee voorkom je uitval en vertraging.’

Het nieuwe normaal

Op dit moment geldt deze vmbo-mbo route nog als uitzondering. Maar de ambitie is om leerlingen die dat willen deze route aan te bieden. Sommige deelnemende vo-scholen in de diverse pilots zijn zelfs van mening dat de nieuwe route de gehele reguliere route zou moeten vervangen. “Omdat zij echt vinden dat deze route de ontwikkeling van een jongere bevordert. Doordat je de opleiding in gezamenlijkheid geeft, haal je de overstapmomenten weg. Daarmee voorkom je uitval en vertraging”, zegt Gerdien.

Meer nadruk op pedagogiek

Voor docenten betekende deze nieuwe route een nieuwe manier van werken. Gerdien: “Voor docenten is het echt wel spannend. Als docent bouw je normaal op je vakdidactische kennis. Met de nadruk op persoonsvorming en socialisatie vervalt een deel van het vertrouwde referentiekader.” Dorien vult aan: “Mijn achtergrond is pedagogiek, dus ik vind dit juist heel leuk. Als een student niet goed in zijn vel zit, dan

gaat het boek er niet in. Daar moet je als docent wel mee om kunnen gaan. Het is eng om los te laten wat je zelf hebt geleerd.”

Samen leren

Per pilot wordt met deze uitdaging verschillend omgegaan. Zo wordt op de ene plek alleen gestart met docenten die er energie van krijgen en verbreedt men de pilot later in de hele school. In andere pilots kiest men ervoor om op specifieke onderdelen direct de hele groep mee te krijgen. Op alle plekken besteden de scholen aandacht aan het ondersteunen van docenten. Bijvoorbeeld met leercirkels, gemeenschappelijke docententeams en intercollegiale ondersteuning. In Ommen gaat dat bijna als vanzelf. Omdat het vmbo en mbo daar in hetzelfde gebouw zijn gehuisvest, zien docenten elkaar aan de koffietafel en in de wandelgangen. Dorien: “Daar bespreek je studenten al. Je hoeft niet te wachten tot een formeel overlegmoment om te zeggen: ‘misschien is dit een leerling voor de vmbo-mbo route.’”

